

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи

Хмарський В.М.
09 _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна теорія спільних підприємств
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти __ III освітній рівень

Спеціальність __ 292 – Міжнародні економічні відносини
(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет __ Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
(назва інституту, факультету)

2020 – 2023

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Сучасна теорія спільних підприємств».

Розробник: Ніколаєв Ю.О. кандидат економічних наук, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від “31”
серпня 2020 р.

Завідувач кафедри СГ і
МЕВ


(підпис)

(Якубовський
С.О.)

(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від “09” вересня 2020 р.

Голова НМК


(підпис)

(Хорошилов О.Ю.
та
ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від. “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від. “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни			
Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>вечірня форма навчання</i>
Кількість кредитів - 3	Галузь знань -292 міжнародні відносини	Вільний вибір аспірантів	
Модулів - 2	Спеціальність- міжнародні економічні відносини	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає		Семестр	
- Загальна кількість годин - 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 30 Самостійної роботи студента - 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	16 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	14г од.
		Лабораторні	
		год.	го д.
		Самостійна робота год.	
		60 год.	60 год.
		ІНДЗ: немає	
Вид контролю: Залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – узагальнення зарубіжного та вітчизняного досвіду у галузі створення і функціонування спільних підприємств з іноземними інвестиціями, а також організаційні, фінансові, управлінські і маркетингові питання, які виникають в процесі щоденної роботи таких підприємств.

Завдання курсу:

- охарактеризувати проблеми створення і функціонування спільних підприємств з іноземними інвестиціями, форми взаємодії підприємців, пошуку партнерів і інвесторів;

- проаналізувати особливості створення спільних підприємств з іноземними інвестиціями в різних регіонах світу.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання. Відповідно до Освітньо-наукової програми спеціальності 292 - “Міжнародні економічні відносини”, очікуваними результатами вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти є наступні:

- ПРН 2. Демонструвати системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації, пропонувати неординарні підходи з використанням новітніх технологій у розв’язанні поставлених завдань.

- ПРН 7. Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

- ПРН 8. Мати наукове цілісне уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

- ПРН 9. Володіти аналітичним мисленням та методиками систематизації інформації обробки великих масивів даних, оцінювання та прогнозування економічних та соціальних явищ.

Компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність виявляти та розв’язувати комплексні задачі та проблеми в сфері міжнародних економічних відносин, висувати гіпотези та генерувати нові ідеї їх комплексного розв’язання, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань у процесі дослідницько-інноваційної діяльності та професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК05. Здатність до планування, розробки й реалізації власної стратегії науково-дослідної діяльності на основі кваліфікованого критичного осмислення існуючих наукових даних з різних джерел.

	<p>ЗК07. Здатність до системного творчого мислення та конструювання власних дослідницьких систем та моделей на основі ефективного використання сучасної методології наукового пізнання та новітніх методів наукових досліджень.</p> <p>ЗК08. Готовність до самокритики та саморозвитку, підвищення наукового і культурного кругозору рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>СК 01. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.</p> <p>СК 04. Здатність розробляти комплексний підхід до дослідження глобальних економічних і соціально-політичних тенденцій, поточних явищ і процесів міжнародних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях.</p> <p>СК 06. Здатність аналізувати причинно-наслідкові зв'язки, умови і тенденції розвитку, моделювати певні процеси міжнародних економічних та соціальних явищ заради визначення або уточнення їх характеристик, раціоналізації засобів впливу на них та можливості їх прогнозування.</p>

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I .Спільні підприємства у світовій економіці.

Тема 1. Спільне підприємство як основа глобальних трансформацій та безпеки світового господарства. Форми прояву та рівні функціонування спільного підприємства. Форми міжнародної підприємницької діяльності. Сутність спільного підприємства, його основні структурні форми прояву. Інтернаціоналізація та глобалізація виробничої діяльності. Міжнародна економічна інтеграція. Її сутність, етапи становлення і розвитку. Інтеграційні економічні угруповання у світовій економіці. Спільне підприємство як форма міжнародної економічної інтеграції.

Тема 2. Спільні підприємства як форма зовнішньоекономічної діяльності. Принципові ознаки спільного підприємства (СП). Визначення СП. Доцільність створення СП, їх переваги перед іншими формами міжнародного економічного співробітництва. Мотиви створення СП як стратегії входження у зарубіжний ринок. Макроекономічні цілі приймаючої сторони при створенні СП. Правові, політичні, економічні, соціально-психологічні передумови створення СП. Принципи успішного створення та функціонування СП.

Тема 3. Використання спільних підприємств для реструктуризації бізнесу. Світовий досвід використання спільних підприємств для цілей реструктуризації бізнесу (фірми «Філіпс», «Корнінг», «Хонивел», «Дрессер», «Ай-Бі-Ем»). Переваги створення продавцем власного бізнесу спільного підприємства з покупцем. Умови найбільш ефективного використання

спільних підприємств для цілей реструктуризації бізнесу. Аргументи на захист використання спільного підприємства. Спільне підприємство як аргумент отримання чужого бізнесу. Типові проблеми управління спільним підприємством та методи їх розв'язання. Ризики спільного підприємства та шляхи їх мінімізації.

Тема 4. Організація та управління спільним підприємством. Процедура створення СП в різних країнах світу. Процес створення СП та його етапи. Підготовчий етап створення СП. Етап проведення попередніх перемовин зі співзасновниками СП. Етап розробки та затвердження установчих документів СП. Етап державної реєстрації СП. Заключний етап створення СП. Статут та установчий договір СП, їхній зміст. Основні функції стратегії в управлінні діяльністю СП. Процес розробки стратегії управління СП та його кроки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Спільні підприємства у світовому бізнесі.

Тема 5. Теоретичні основи економіки спільних підприємств. Теоретичні та прикладні інструменти інституціональних змін у регіональній політиці. Регіональна промислова політика та конкурентоспроможність. Формування нових напрямків регіональної промислової політики на основі підходу спільних підприємств. Інноваційний бізнес як форма ділової активності господарських суб'єктів кластерів спільного підприємництва. Регуляторні нормативно- правові акти і закони України з питань становлення і розвитку інноваційних кластерів спільних підприємств.

Тема 6. Методологія формування спільних підприємств та нова регіональна промислова політика. Стратегічні фактори політики спільної підприємницької діяльності. Визначення кластера спільних підприємств та їх типізація. Проведення політики залучення іноземних інвестицій у спільні підприємства. Призначення і зміст понятійного апарату в розвитку міжнародній інвестиційній діяльності. Інвестиційні ризики при формуванні спільних підприємств з іноземними інвестиціями. Види і причини ризиків. Виробничий ризик. Комерційний ризик. Фінансовий ризик. Кредитний ризик. Способи вимірювання, зменшення і об'єднання ризику. Статистичний, експертний і розрахунково-аналітичний методи вимірювання ризику. Самострашування. Хеджування. Випуск опціонів. Фінансові ф'ючерси. Метод «об'єднання ризику». Метод «розділення ризику».

Тема 7. Регіональні особливості розвитку спільних підприємств. Тенденції розвитку західноєвропейських СП у Західній Європі. СП у держпромисловому виробництві США. Еволюція розвитку промислових кластерів у Японії. Аналіз закордонного досвіду по формуванню та розвитку

інноваційних промислових кластерів в економічно розвинутих державах Європи. Формування та розвиток інноваційних промислових кластерів в США, Японії, КНР. Впровадження закордонного досвіду по формуванню та розвитку інноваційних промислових кластерів як інструмента переходу України до вищого технологічного укладу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Вечірня форма					
	Усього	у тому числі					Усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с р		л	п	лаб	інд	с р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Спільні підприємства у світовій економіці.												
Тема 1. Спільне підприємство як основа глобальних трансформацій та безпеки світового господарства.	12	2	1	-	-	6						
Тема 2. Спільні підприємства як форма зовнішньоекономічної діяльності	12	2	1	-	-	6						
Тема 3. Використання спільних підприємств для реструктуризації бізнесу.	13	2	2	-	-	6						
Тема 4. Організація та управління спільним підприємством.	13	2	2	-	-	6						
Разом за змістовим модулем 1	50	8	6	-	--	24						

Змістовний модуль 2. Спільні підприємства у світовому бізнесі.

Тема 5. Теоретичні основи економіки спільних підприємств.	13	2	2	-	-	12
Тема 6. Методологія формування спільних підприємств та нова регіональна промислова політика.	13	4	4	-	-	12
Тема 7. Регіональні особливості розвитку спільних підприємств.	14	2	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	40	8	8	-	-	36
Усього годин	90	16	14	-	-	60

4. Теми семінарських занять (не передбачено)

5. Теми практичних занять

№з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Спільне підприємство як основа глобальних трансформацій та безпеки світового господарства.	1
2	Спільні підприємства як форма зовнішньоекономічної діяльності.	1
3	Використання спільних підприємств для реструктуризації бізнесу.	2

4	Організація та управління спільним підприємством.	2
5	Теоретичні основи економіки спільних підприємств.	2
6	Методологія формування кластерів та нова регіональна промислова політика.	4
7	Регіональні особливості розвитку спільних підприємств.	2

6.Теми лабораторних занять (не передбачено)

7.Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Спільне підприємство як основа глобальних трансформацій та безпеки світового господарства.	9
2	Спільні підприємства як форма зовнішньоекономічної діяльності.	9
3	Використання спільних підприємств для реструктуризації бізнесу.	9
4	Організація та управління спільним підприємством.	9
5	Теоретичні основи економіки спільних підприємств	8
6	Методологія формування кластерів та нова регіональна промислова політика	8
7	Регіональні особливості розвитку спільних підприємств.	8

8.Індивідуальне навчально-дослідне завдання - не передбачено

9.Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота, інтерактивні методи, онлайн-консультації.

10.Методи контролю

Поточне тестування, усне опитування, підсумковий тест.

11.Питання для підсумкового контролю

1. Форми міжнародної підприємницької діяльності.
2. Інтернаціоналізація та глобалізація виробничої діяльності.
3. Міжнародна економічна інтеграція. Її сутність, етапи становлення і

- розвитку.
4. Інтеграційні економічні угруповання у світовій економіці.
 5. Спільне підприємство як форма міжнародної економічної інтеграції.
 6. Міжнародна торгівля, її структура та динаміка розвитку.
 7. Міжнародні проекти, їх класифікація, особливості організації і управління ними.
 8. Спільні підприємства: їх сутність, типи, корпоративна природа.
 9. Етапи створення спільного підприємства.
 10. Транснаціональні компанії та форми їх експансії.
 11. Принципові ознаки СП.
 12. Визначення СП.
 13. Доцільність створення СП, їх переваги перед іншими формами міжнародного економічного співробітництва.
 14. Мотиви створення СП як стратегії входження у зарубіжний ринок.
 15. Макроекономічні цілі приймаючої сторони при створенні СП.
 16. Правові, політичні, економічні, соціально-психологічні передумови створення СП.
 17. Принципи успішного створення та функціонування СП.
 18. Світовий досвід використання спільних підприємств для цілей реструктуризації бізнесу.
 19. Переваги створення продавцем власного бізнесу спільного підприємства з покупцем.
 20. Умови найбільш ефективного використання спільних підприємств для цілей реструктуризації бізнесу.
 21. Аргументи на захист використання спільного підприємства.
 22. Спільне підприємство як аргумент отримання чужого бізнесу.
 23. Типові проблеми управління спільним підприємством та методи їх розв'язання.
 24. «Тягар управління спільним підприємством» та шляхи його мінімізації.
 25. Процедура створення СП згідно законодавства України.
 26. Процес створення СП та його етапи.
 27. Підготовчий етап створення СП.
 28. Етап проведення попередніх перемовин зі співзасновниками СП.
 29. Етап розробки та затвердження установчих документів СП.
 30. Етап державної реєстрації СП. Заключний етап створення СП.
 31. Статут та установчий договір СП, їхній зміст.
 32. Основні функції стратегії в управлінні діяльністю СП.
 33. Процес розробки стратегії управління СП та його кроки.
 34. Теоретичні та прикладні інструменти інституціональних змін у регіональній політиці.
 35. Регіональна промислова політика та конкурентоспроможність.
 36. Формування нових напрямків регіональної промислової політики на основі кластерного підходу.

37. Стратегічні фактори регіональної промислової політики.
38. Визначення СП.
39. Проведення регіональної промислової політики.
40. Призначення і зміст понятійного апарату у регіональному розвитку.
41. Тенденції розвитку західноєвропейських СП.
42. СП у промисловому виробництві США.
43. Еволюція розвитку СП у Японії.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	100
10	10	10	10	10	10	10	30	100

13. Критерії та шкала оцінювання: національна та ECTS

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти в ОНУ досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю. Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань здобувачів вищої освіти, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань здійснюється за 100-баловою системою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FХ, F).

За системою ОНУ	За шкалою ECTS	За національною системою	Визначення
90-100	А	5 (відмінно)	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми поточного, періодичного та підсумкового контролю.
85-89	В	4 (добре)	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми поточного,

			періодичного та підсумкового контролю.
75-84	C	4 (добре)	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми поточного та періодичного контролю виконав не повністю.
70-74	D	3 (задовільно)	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання поточного контролю кожної теми та періодичного контролю не виконав.
60-69	E	3 (задовільно)	Засвоїв лише окремі питання робочої програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та періодичного контролю в цілому.
35-59	FX	2 (незадовільно)	Не засвоїв більшості тем робочої програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми, періодичного та підсумкового контролю в цілому.
0-34	F	2 (незадовільно)	Не засвоїв програми навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав періодичного контролю, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни.

14. Методичне та матеріально-технічне забезпечення

При викладанні дисципліни використовуються як традиційні, так й інтерактивні технології навчання. Під час лекції застосовується пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий або евристичний метод.

Під час практичних занять використовуються такі методи навчання: брейнстормінг, метод «кейс», технологія CASE-STADY (метод ситуаційного аналізу), частково-пошуковий, або евристичний метод; дискусійний метод. Під час самостійної роботи використовуємо дослідницький метод. Формами навчання є проекти, доповіді, експрес-опитування, дидактична гра, вільна

дискусія, дебати, обговорення рефератних повідомлень, виконання самостійних робіт, індивідуальні завдання.

15. Рекомендована література

Основна

1. Дмитрук Б.П., Питель Н.Я., Подзігун С.С. Спільне підприємництво у сільському господарстві: Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2020.
2. Дмитрук Б.П., Питель Н.Я., Подзігун С.М. Спільне підприємництво у світовій економіці: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2020. – 228 с.
3. Чубукова О.Ю. Спільне підприємництво: економіко-інформаційна парадигма: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. – К.: МАУП, 2020. – 232 с.
4. Уоллес Р.Л. Стратегические альянсы в бизнесе. Технологии построения долгосрочных партнерских отношений и создания совместных предприятий: Пер. с англ. – М.: Хорошая книга, 2020. – 288 с.
5. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. – 368 с.
6. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; канд. екон. наук, Т. А. Родіонова; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2018. - 172 с.

Додаткова

- 1.Гражевська Н.І. Регіональний вектор розвитку національних економік у глобальному середовищі. Зб. наукових праць / Н.І. Гражевська // Теоретичні та прикладні питання економіки. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2020. – № 13. – С. 72–78.
- 2.Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава. Програма економічних реформ на 2021 – 2028 роки. Комітет з економічних реформ при Президентові України // Електронний ресурс // www.president.gov.ua
- 3.Интерньюз: комментарии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.intemetnews.com/commentary/article.php/3822113>. - 30.05.2019. - Заголовок з екрану.
- 4.Кундеус О.М. Сутність та еволюція економічних кластерів / О.М. Кундеус [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvbdfa/2019_1/1\(18\)_2019_articles/1\(18\)_2019_Kundeus.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvbdfa/2019_1/1(18)_2019_articles/1(18)_2019_Kundeus.pdf) - 13.05.2021. -Заголовок з екрану.

5. Пельтек Л.В. Деякі аспекти державного забезпечення умов економічного зростання і розвитку промисловості регіонів // Інвестиції: практика і досвід, 2021. – № 23. – С. 64 – 67.

6. S. Yakubovskiy, T. Rodionova, T. Derkach Impact of Foreign Investment Income on External Positions of Emerging Market Economies - Journal Transition Studies Review, Vol 26, No 1 (2019).- P. 71-81. Doi: <https://doi.org/10.14665/1614-4007-26-1-005>.

16. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.informjust.kiev.ua> - Спільні підприємства у контексті чинного законодавства.

2. <http://www.economicus.ru> – Електронна база даних фахової економічної літератури з проблем спільних підприємств.

3. <http://www.bankreferatov.ru> – Електронна база даних студентських досліджень з проблем спільних підприємств.

4. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Актуальна статистична інформація щодо розвитку спільних підприємств в Україні.

5. European Central Bank (2020) Access mode: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/html/index.en.html.

6. International Monetary Fund (2020) Databases, Access mode: <https://www.imf.org/en/Data>.